

A BUDAPESTI M. KIR. TISZA ISTVÁN TUDOMÁNYEGYETEM
JOG ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KARA.

NYELV: 1936 JUN. 8

981

sám.

Előirat: _____

1935

—1936.

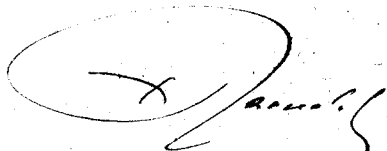
Utóirat: _____

Bizálatra kiadatik:

Dr. Bozóky Ferenc

" Szádeczky-Kardos Tibor
professor matematik.

Budapest 1936. június 9.-án.



Kivél az értesítés az előírt c. i. dőltöm.
Követelményekkel szembeni kint-
tetben nem felel meg, nem fogadom el.

Nem fogadom el Szádeczky-Kardos
el:
Bozóky

A Z I L L E T É K E G Y E N É R T É K .

Államtudori értekezés a magyar pénzügyi jogból.

Készítette :

Hedry Lőrinc

A 2069



Felhasznált irodalom :

Klug - Sárffy : A magyar illetékjog. Bpest.1936.

Földes B. :Államháztartástan. Bpest.1912.

Takács Gy. :Illetéki jogszabályok.Bpest.1925.

Márffy E. **A**:Magyar pénzügyi jog kézikönyve.

Bpest.1930.

Takács Gy. :Adók,illetékek és egyéb köztartozások

eljárási szabályai. Bpest.1926.

Jogforrások :

1920:XXXIV.tc.a vagyonátruházási illetékről.

1927:V.tc.az ingatlan-vagyonátruházási illeték
alóli mentességről.

103700/1920.P.M. ----- 40.000/1921.P.M. -----

5000/1924.P.M. ----- 903/1925.P.M.----- 5100/1931.

M.E. -----2600/1933.M.E.

- Az illetékről általában.

Az illeték az állam közjogi bevételeinek olyan sajátos csoportja, mely az állam magángazdasági bevételei és az adók között helyezkedik el. Szökönvonasokat tüntet fel úgy a magángazdasági bevételekkel, mint az adókkal, azonban lényegében mindkettőtől különbözik.

Az illetékek és az adók közös jellemvonása, hogy mindkettő az állam pénzügyi felségjogán alapszik, azonban míg az adókat tekintet nélkül az ellenszolgáltatás elvére szabja ki a közület, tehát nem a "do, ut des" elve alapján, addig az illetékeket a magángazdaságtól a számukra végzett külön szolgáltatás ellenértékéként szedi az állam. És éppen ebben a tekintetben

mutatnak az illetékek rokonvonásokat a magángazdasági bevételekkel. Ugyanis mindkettő a közület, az állam valamilyen ténykedéséből származik, s e ténykedés díjazásaképpen szerepelnek, vagyis érvényesül bennük a "do, ut des" elve. A különbség a kettő között azután abban keresendő, hogy az illetéket az állam nem magángazdasági, hanem közjogi természetű tevékenysége fejében szedi, s ennek mértékét is pénzügyi felségjoga alapján, egyoldalulag állapítja meg.

Ezek után így formulázhatjuk a definíciónkat: illeték a magángazdaság részéről igénybevett állami tevékenységgel egybekötött kiadás fedezésére szolgáló és az igénybevevő részéről nyújtandó közszolgáltatás. De ezt rögtön ki kell egészíteni azzal, hogy az állami tevékenységgel okozott előny nemcsak az egyest érinti, hanem közvetve az összességet is. Pl. a telekkönyvi bejegyzés nemcsak a bejegyzést kérőnek, hanem a társadalomnak

is javára válik azáltal, hogy a közhitel biztonságát előmozdítja. Sőt néha a közhatalmi tevékenységet igénybevevő részére nem is mutatkozik különösebb előny, hanem csak a közre, pl. a mértékhiteljesítési illeték esetén. Éppen ezért vontuk be a meghatározásunkba a költségmegtérítés gondolatát, vagyis azt, hogy az államnak ezen tevékenysége közben mutatkozó költségeinek részbeni megtérítéséről van az illetéknél szó. Nem elég tehát azt mondani, hogy az illeték az állam által nyújtott előny egyenértékűként adott szolgáltatás, mert az egyénre sokszor nincs is kimutatható előny, de igenis az állami tevékenység mindig költséget jelent s ebben való részvétel az illeték. Teljes költségtérítésről persze nem beszélhetünk, úgy hogy végeredményben az illeték a teherelosztás egy sajátos s mondhatjuk igazságos formája.

A költségelvet azonban - mint Földes kifejti - szintén nem tehetjük kizárólagossá, mert ez azt jelente-

né, hogy azokat az illetékeket, melyek meghaladják az okozott tényleges költséget, már nem is mondhatjuk illetékeknek. Ez természetesen tarthatatlan annál is inkább, mert a költség meghatározása a konkrét esetben csaknem lehetetlen. Nagyon helyesen mutat rá azonban Földes ar- Hol² - ra, hogy az illeték és adó határa sokszor annyira elmosódott, hogy csupán illeték alakjában rejtett adóról van szó. Ez előfordul akkor, ha az illeték mértéke jelentékenyen meghaladja a közhatalmi tevékenység költségét, valamint az egyesnek nyújtott előnyt is. Sőt sokszor az előny nyújtása csak ürügy a bevételek előteremtésére, s annak igazi forrása pusztán a közhatalom bevételt teremteni szándékozó pénzügyi felségjoga. Különösen a vagyongazdasági forgalmi adóknál látjuk az illetékek és az adók határának teljes elmosódottságát és éppen ezért ma már ezeket ki is vették az illetékek kategóriájából. Itt ugyanis hiányzik az illeték jellegzetes ismertetőjele: a kü-

lönös közhatalmi szolgáltatás, sőt itt a költségfedezési elmélet sem alkalmazható.

Az illetékek kritikáját illetőleg megállapíthatjuk, hogy az illetékelv igazságossága minden vonatkozásban kimutatható. Az egyes állami tevékenységek hasznát tulnyomó részben az huzza, aki azokat igénybe veszi, tehát méltányos, hogy a költségekhez is nagyobb mértékben járuljanak hozzá. Ami azonban korántsem jelentheti, hogy minden egyes állami szolgáltatás előnyét és költségét lemérjük, de ott, ahol ezek az előnyök és költségek szembeszökők, ott az igazságosság és a célszerűség azt fogja követelni, hogy az állam bevezesse az illetéket, mint egy jövedelmi forrást. Még fokozottabb mértékben van meg az illeték jogosultsága a községi háztartásban, de az államháztartás sem nélkülözheti azt. Helyes szervezés mellett még a teherviselési képesség is figyelembe vehető illeték-mentesség és

mérséklés nyújtásával. Mindenesetre figyelembe veendő az illeték mértékénél, hogy milyen érdeket elégít ki az illető közhatalmi tevékenység. Ha ugyanis általános érdekről van szó, melyet széles rétegek vesznek igénybe, ott csak minimális nagyságu illeték szabható ki, pl. az igazságszolgáltatási illetéknél. Ugyanis ennek magas volta kizárna egyeseket a jogszolgáltatás igénybevétele elől, s ezáltal jogbizonytalanságot idézne fel. De teljes eltörlésük nem lehet már csak azért sem, mert -különösen - nálunk- a perlekedési szenvedély végtelen méreteket öltene.

Az illeték az adóterhek könnyítését is jelenti, mert ha arról lemondana az állam, az elmaradt bevételét kénytelen lenne adóemeléssel pótolni, amit sokkal nehezebben viselne el a társadalom, mint egy méltányos és igazságos illetékrendszer. Figyelembe kell azonban venni, hogy az illeték ne sujtson aránytalanul

egyres rétegeket.

Az illetékek osztályozására nézve még nem alakult ki egységes felfogás az irodalomban. Illeték lehet annyiféle, ahányféle célra az állam szolgáltatása igénybe vehető. Minthogy pedig a modern államok bizonyos szolgáltatások végzésére miniszteriális tagozatu szervezetet tart fenn, gyakorlatilag célszerű az illetékeket minisztériumok szerint csoportosítani. Szoktak különbséget tenni igazságszolgáltatási, közigazgatási felségjogot gyakorló tevékenységét követelt illetékek s a gazdasági, kulturális és szociális szükségletek kielégítéséért fizetett illetékek között is. Ezek közül a legfejlettebb és a legnagyobb multra tekinthetnek vissza kétségtelenül az igazságszolgáltatási illetékek.

Jelen dolgozatunk tárgyát azonban egy speciális kérdésnek, az illetékegyenértéknek a vizsgálatára fogjuk korlátozni.

Az illetékegyenérték fogalma.

Az illetékegyenérték tulajdonképen a holtkez adója. Tehát tulajdonképen nem is volna az illetékek közé sorolandó, mert azokhoz pusztán annyi köze van, hogy pótlásukra szolgál ott, ahol illetékfizetésre sohasem kerülne sor. Ugyanis míg a természetes személyek élettartama korlátozott és ennek következtében vagyonuk aránylag rövid időközökben örökösödési illeték alá esik, addig a jogi személyek vagyona, -gondoljunk itt elsősorban az egyházi, hitbizományi és alapítványi vagyonokra- abban a szerencsés helyzetben van, hogy évtizedeken, sőt gyakran évszázadokon át egy kézben maradhat s ezáltal kikerüli a magánegyéneknél rendszeresen bekövetkező birtokváltásokat terhelő közszolgáltatásokat. Ezt az aránytalanságot egyenliti ki az illeték-

egyenérték. Lényege abban áll, hogy a jogi személyek a tulajdonukban levő ingatlan után bizonyos időnként a vagyonátruházási közszolgáltatásokat pótló, vagy helyettesítő más közszolgáltatást tartoznak teljesíteni.

Illetékegyenérték tehát a törvényben felsorolt jogi személyek által meghatározott időnként fizetendő oly visszatérő közszolgáltatás, mely a haláleset vagy egyéb körülmény folytán bekövetkezett vagyonátruházások után a természetes személyek által fizetendő illetékek helyett azoknak, egyenértéke fejében vettetik ki.

A magyar pénzügyi jogban az illetékegyenérték fő jogforrása a vagyonátruházási illetékekről szóló 1920. évi XXXIV. tc. 118-134-ig terjedő §§, valamint ezen törvény végrehajtásáról szóló 40.000/1921. P. M. sz. alatt kiadott rendelet 119-137. §§. és az 5004/1924. P. M. sz. rendelet. Ezeket újabban az 1927: V. tc. módosította.

- Az illetékegyenérték alanya, tárgya és mértéke.

Az illetékegyenérték alanyai a következők:

1./Az érsekségek, püspökségek, apátságok, káptalanok és egyéb egyházi javadalmak, a szerzetes rendek és mindennemű alapítványok;

2./az olyan társulatok, intézetek vagy egyesületek, amelyeknél a tagoknak a társulat, intézet, vagy egyesület vagyonában tulajdonrészük nincsen;

3./a községek/városok/, -és

4./a részvényes vagy üzletrészekre alakult vállalatok.

Illetékegyenérték tárgyának tekintendő az itt felsorolt jogi személyek belföldön levő ingatlan vagyona. Az 1920:XXXIV.tc.119.§-a értelmében még az ingó vagyon is illetékegyenérték alá esett s ezt csak az 1927:V.tc.25.§-a szünteti meg. Ez indokolt is volt,

mert különben is csak a javadalmak, alapítványok, egyesületek és testületek, vagyis az első két pontba sorolt jogi személyek tartoztak ingó vagyonuk után is illetékegyenértéket fizetni, ami magában véve is méltánytalan volt. Ha pedig még azt is meggondoljuk, hogy ezen jogi személyek ingó vagyona tulnyomó részben államadós-~~sági~~sági és egyéb kölcsönkötvény, záloglevél és más effajta értékpapír, továbbá használati tárgy, úgy könnyen beláthatjuk, hogy ezek fenntartása nem lehet indokolt, mert az ingó vagyon után kivethető illetékegyenérték oly csekély, hogy gyakran a kezelési költséggel sem áll arányban, s amellet zaklatást jelent.

Az ingatlanok után 0.5%-ot kell évenként illetékegyenérték fejében fizetni, ehhez járul ennek 20 %-a, mint rendkívüli pótlék.

Kivételesen 0.1 % -ot *+ 20% pótlék* fizetnek ingatlan

vagyonuk után az országos tudományos intézetek, köz-

tanintézetek, az oktatási és jótékonyági célokra rendelt alapítványok, valamint az ily célokra alakult intézetek és egyletek, végül az oktatással és betegápolással foglalkozó szerzetes rendek, amennyiben ezt a vagyont az említett céloktól az alapszabályok vagy rendi szabályok értelmében elvonni nem lehet.

Az illetékegyenérték kiszabásának alapjául ingatlanoknál a kiszabási időszak első évét megelőző évi jövedelmeik, illetve adóik alapján kiszámított törvényszerű legkisebb értéket kell venni. Ha valamely ingatlanra nézve az illetékegyenérték fizetési kötelezettség beálltát megelőző évi adatokat kell alapul venni. Az ingatlanok értékéül ily módon kiszámított törvényszerű legkisebb értéket kell alapul venni akkor is, ha az illetékegyenérték fizetésére kötelezett fél telkén emelt épület házbérjövödelme az építési költségek fejében bizonyos ideig az építő vállalko-

zót illeti meg.

A földadó alá nem eső beépítésre szánt telkeknek a kiszabás első évét megelőző év végén megvolt értékét egyezség vagy szakértői becslés útján úgy kell megállapítani, hogy az annak alapján kiszabott illetékegyenérték a házadó alá eső ingatlanok után kivethető egyenérték összegekkel arányos legyen. Beépítésre szántnak kell tekinteni minden földadó alá nem eső telket, amely a község /város/ belső területén fekszik, ha nem állapítható meg, hogy állandóan más célra van rendelve. Az ideiglenes lerakóhelyül, raktárhelyül vagy más hasonló célra bérbeadott telek iparüzés céljára rendeltnek nem minősíthető.

Az ingatlan után járó illetékegyenérték alapján adósságok és egyéb terhek címén levonásnak helye nincsen.

Az illetékegyenértéknél az ingatlanok érté-

két a törvényszerű legkisebb érték képviseli. Ennek következménye azután, hogy az ingatlan így megállapított értékéből adósságokat és egyéb terheket levonni nem lehet.

Az ingatlan értékének a megállapítása a föld, illetve a házadó alapján történik. Ha azután az ingatlan sem földadó, sem házadó alá nem esik, úgy az illetékegyenérték kiszabása is mellőzendő. Az ideiglenes föld, vagy házadómentesség azonban sohasem jelent illetékegyenérték alól való mentességet. Ilyenkor az eszményi házadó, az ideiglenesen adómentes földnél pedig a kataszteri tiszta jövedelem alapján számíttatik ki az eszményi érték.

Mentességek és kedvezmények.

Mentességet élveznek az illetékegyenérték alól :

1./Az állam igazgatása alatt álló közalapok és a tudományos egyetemek alapjai.

2./Az 1920:XXXIV.tc.18.§-ának 1.pontjában e említett javadalmak és alapítványok, ha összes jövedelmük 2400 P.-t meg nem halad.

3./Az olyan ingatlan javak, amelyek valamely közönség osztatlan tulajdonai ugyan, de azok haszonélvezete vagy haszonvétele az egyes lakosok ház- és földbirtokával elválaszthatatlan kapcsolatban van oly módon, hogy az osztatlan ingatlanokat kizárólag csak az egyes birtokok kiegészítő részének kell tekinteni./1920:XXXIV.tc.122.§./

4./Az illetékegyenérték fizetésére köteles nem természetes személy által emelt új épület vagy új épülettoldalék az illetékegyenérték alól a használatbavételről számított 10 év elteltét követő hó első napjáig mentes. Ha azonban az új épület vagy új épülettoldalék ennek a tíz évi időnek valamely szakában ideiglenes házadómentességben nem részesül, ugyanarra az időszakra az illetékegyenértéket is meg kell fizetni. Azonnal megszűnik a mentesség, ha a tulajdonos az ilyen épületet vagy épülettoldalékot egy más, szintén illetékegyenérték fizetésére köteles jogi személyre ruházza át. Eltekintve persze attól, ha ez utóbbi jogi személy valamilyen más címen élvez mentességet.
/1927:V.tc.25.§./

A fenti mentességeken kívül a következő kedvezményeket biztosítja a törvény az illetékegyenértéket illetőleg :

1./Az országos tudományos intézetek, aköz-
tanintézetek, az oktatási és jótékonyági célokra ren-
delt alapítványok, valamint az ilyen célokra alakult
intézetek és egyletek, végül az oktatással és beteg-
ápolással foglalkozó szerzetesrendek, ha vagyonukat az
emlitett céloktól -alapszabályaik vagy rendi szabálya-
ik értelmében- elvonni nem lehet, az ingatlanaik után
0.1 % illetékegyenértéket és 20 %-os rendkívüli pótlé-
kot fizetnek.

2./Az iparfejlesztésről szóló 1931:XXI.tc.
8.-a szerint illetékkedvezményben részesíthetők még
a vállalatok, -gyári üzemmel kapcsolatos magánlakások
után esetleg kivetendő illetékegyenérték tekintetében.

←
munkás

A-fizetési kötelezettség kezdete és megszűnése.

Azok a jogi személyek és javadalmak, melyek már a törvény /1920:XXXIV./ életbelépte előtt is illetékegyenérték alá estek, a törvény 1920. év november 1.-én kezdődő hatálya alatt továbbra is tartoznak a törvény rendelkezései szerint illetékegyenértéket fizetni mindazon ingó-és ingatlan vagyonuk után, amely már addig is illetékegyenérték alá esett a szerzés idejére való tekintet nélkül.

Az illetékegyenérték fizetési kötelezettség 1920. év november 1.-én megszűnt az olyan ingó vagy ingatlan vagyon után, amely az 1918. évi XI. tc. szerint illetékegyenérték alá esett, de e törvény az illetékegyenérték alól mentesítette.

Az illetékegyenérték fizetésére kötelezettek

azok után az ingatlanok után, amelyeket 1918. év aug. 1. előtt szereztek, de amelyeket az addig érvényben volt szabályok szerint még illetékegyenérték alá vonni nem kellett, - valamint az 1918. év aug. 1. után szerzett ingatlanaik után csak az illető ingatlanok megszerzésétől számított 10 év elteltétől kezdve tartoznak illetékegyenértéket fizetni. /123. §. 2. bek./

A törvény életbelépte után keletkezett vagy keletkező illetékegyenérték fizetésére kötelezettek szintén csak a szerzéstől számított 10 év elteltétől kezdve tartoznak ingatlanaik után illetékegyenértéket fizetni.

Olyan ingatlan után, mely a törvény életbelépeése előtt egyáltalán nem esett illetékegyenérték alá, amelyet azonban a törvény illetékegyenérték alá vont, 1920. év nov. 1.-től kezdve kell az illetékegyenértéket fizetni, ha ebben az időpontban már az ingatlan megszer-

zésétől számított 10 év eltelt. Ellenkező esetben a fizetési kötelezettség az ingatlan szerzésétől számított 10 év elteltével kezdődik.

Az általános szabálytól eltérően a törvény 123. §-a 5. bekezdése értelmében az ingatlan szerzését követő hó 1. napjától kezdve tartoznak illetékegyenértéket fizetni az olyan részvénytársaságok és szövetkezetek, amelyeknek célja és üzletköre kizárólag vagy túlnyomóan ingatlanok /házak vagy földbirtok/ kezelése. Hogy mely részvénytársaságok és szövetkezetek vonhatók ezen rendelkezés alá, ezt az illetékegyenérték ~~kiszabásának~~ kiszabásával megbízott hivatalok az illető részvénytársaság vagy szövetkezet alapszabályainak, - utolsó üzletévére vonatkozó vagyommérlegének és nyereség - veszteség számlájának beszerzése után esetről-esetre tartoznak elbírálni.

A pénzügyminiszter által törvényes felhatalmazás alapján 1925. év ápr. 24.-én kiadott 903/P.M.sz. rendelet 5.§-a értelmében 1925. év ápr. 27.-től kezdődőleg fuzió esetén az egyesülés után fennmaradt, vagy az egyesülés útján keletkezett új részvénytársaság vagy szövetkezet az ugyanezen rendelet 3.§./1./bek. alapján az egyesülés folytán a vagyonátruházási illeték alól mentesen szerzett ingatlanok után járó illeték-egyenértéket a szerzés időpontjától kezdve folytatólag továbbfizetni tartozik. Ha pedig a fizetési kötelezettség a megszűnt társaságra nézve még nem következett be, a fennmaradt vagy az egyesüléssel keletkezett társaság attól az időponttól kezdve tartozik az illeték-egyenértéket fizetni, amely időpontban a fizetési kötelezettség a megszűnt társaságra nézve is beállott volna.

Az illetékegyenérték fizetési kötelezettség megszűnik az ingatlan elidegenítését követő hó 1.napján.

Az illetékegyenérték fizetésére kötelezett által ingyenes vagyonátruházás útján szerzett ingó vagyona nézve a fizetési kötelezettség ugyanazon szabályok szerint kezdődik, mint az ingatlanoknál, - tehát a szerzéstől vagy a haszonélvezeti jog megszűnésétől számított 10 év elteltével. Ebben az ingó vagyonnak visszterhes vagyonátruházás útján való szerzése vagy elidegenítése a törvény /126.§./ rendelkezései szerint bejelentendő időközi változásoktól eltekintve csak a következő kivetési időszakban jön tekintetbe.

Ha az illetékegyenérték fizetésére kötelezett akár visszterhes, akár ingyenes jogügylettel ingó - vagy ingatlan vagyont szerez, vagy elidegenít, a rendes vagyonátruházási illetéket - a társaságok egyesülése

esetére megállapított mentesség esetét kivéve - meg kell fizetni.

Az illetékegyenérték kiszabásához való jog elévül a bevallás benyújtásától, illetve az időközi változások bejelentésétől számított 5 év elteltével. Az 5 év eltelte után csupán a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított visszafelé 5 éven belül esedékessé váló negyedévi részleteket lehet követelni.

/124.§./

A kiszabott illetékegyenérték behajtásának elévülésére az illeték behajtásának elévülésre vonatkozó általános rendelkezések alkalmazandók.

Fizetési kötelezettség.

Az illetékegyenértéket rendszerint az illetékegyenérték alá eső vagyon elvezetere jogosított személy /javadalmaknál a javadalmas/tartozik saját haszonelvezetének tartamához képest fizetni. Ha azonban az illetékegyenérték fizetése a tulajdonos magára vállalta, vagy azt illetékes felsőbb hatóságának rea nézve kötelező intézkedése folytan viselni tartozik, akkor a fizetési kötelezettség elsősorban a tulajdonost terheli.

Az idegen telken emelt épület törvényszerű legkisebb értéke után kiszámított illetékegyenértéket teljes összegében a felépítmény tulajdonosa tartozik fizetni, ha ez illetékegyenérték fizetésére köteles. Ha csak a telek tulajdonosa esik illetékegyenérték alá, az illetékegyenértéket teljes összegében

ez tartozik megfizetni, ha a felépítmény bizonyos idő leteltével tulajdonába megy át; ellenkező esetben csak a teleknek egyezségileg vagy szerkértői becslés útján megállapított értéke után tartozik illetékegyenértéket fizetni.

Az illetékegyenérték alá tartozó vagyon jövedelme a folyó illetékegyenérték tartozásért feltétlenül, - az annak élvezetére jogosított személyében beállott változáskor pedig csak a még törlesztetlenül maradt két évnél nem régebbi időből származó hátralékért kezeskedik.

Ha az illetékegyenérték alá tartozó vagyonnak nincs a tulajdonostól különböző javadalmasa, az illetékegyenértéket maga a tulajdonos fizeti, s ilyenkor az illetékegyenérték a vagyont törvényes zálogjoggal terheli. A törvényes zálogjog a kincstárt 5 évi hátralékra illeti meg. /125.§./

Időközi változások .

Az illetékegyenértéket 1921.évtől kezdve 10 évre való érvénnyel kell kiszabni. Az 1921. évvel kezdődő időszakra már kiszabott illetékegyenérték az 5004/1924.P.M.sz.rendelet értelmében 1924.év január 1-től kezdődő hatállyal az időszak hátralevő idejére újból kiszabandó aranykorona alapon; ha pedig valamely vagyontárgy után az 1924.év január hó 1-ét megelőző időre járó illetékegyenérték még nincs kiszabva, annak kiszabását az idézett rendelet 5.§-a értelmében a vagyontárgyaknak 1923.év végén mutatkozott aranykorona értéke alapján kell teljesíteni.

Egyébként a kivetési időszakon belül az illetékegyenérték helyesbitésének a törvényben meghatározott következő esetekben van helye :

a./ ha az illetékegyenérték fizetésére kötelezett ingatlant elidegenít;

b./ ha a még illetékegyenérték alá nem vont ingatlan megszerzésétől számított 10 év letelt;

c./ ha a fél üres telekre épületet emelt;

d./ ha a telken emelt épületet lebontotta, vagy ha az épület elemi csapás vagy más ok miatt romba dőlt;

e./ ha az állandóan adómentes épület adókötelessé válik;

f./ ha az adóköteles épület időközben adómentessé válik.

Az illetékegyenértéket, amennyiben a változás a hó 1. napján történt, ettől a naptól, különben pedig a következő hó 1. napjától kezdve kell megfelelően helyesbiteni.

Az illetékegyenértékre befolyással levő fent

elősorolt változásokat, valamint azt a körülményt is, hogy olyan részvénytársaságok vagy szervezetek, amelyeknek célja és üzletköre kizárólag vagy tulnyomóan ingatlanok kezelése, új ingatlant szereznek, az illetékegyenérték fizetésére kötelezett felek tartoznak 30 nap alatt bejelenteni. /126.§.4.bek./

Ha a változás folytán illetékegyenértéket kell előírni, a bejelentés elmulasztása rendbíróság alá esik; a bíróság azonban a változás folytán előírandó illetékegyenérték két évi összegét nem haladhatja meg. /126.§.5.bek./

Ha a változás folytán az illetékegyenérték vgy annak egy része törlendő, a bejelentés elmulasztása miatt bírság ki nem szabható, viszont hivatalból az illetékegyenérték törlése sem rendezhető el; késedelmes bejelentés esetén pedig csak a bejelen-

tés évére eső illetékegyenérték összegét lehet törölni vagy visszatéríteni.

Eljárási szabályok .

Az illetékegyenérték kiszabására rendszerint az a kir. adóhivatal /Budapesten a központi díj és illetékkiszabási hivatal/ illetékes, amelynek területén az illetékegyenérték fizetésére kötelezett fél vagy javdalmas székhelye, illetve lakóhelye van.

Ha ez a székhely vagy lakóhely az ország területén kívül van, az az adóhivatal /volt állampénztár/ szabja ki az illetékegyenértéket, amelynek területén az illetékegyenérték alá tartozó vagyon , vagy annak főrésze van.

Kétes esetekben, valamint a fél kérelmére

vagy más okból a pénzügyminiszter jelölheti ki azt az adóhivatalt, amely az illetékegyenértéket kiszabja. /127.§./

Az illetékegyenérték kiszabása a 10 éves kivetési időszakra az illetékegyenérték fizetésére kötelezett fél, illetve annak képviselője által be-
terjesztendő bevallás alapján történik. / 128.§.
l.p. /

A bevallás idejét és módját a pénzügyminiszter rendelettel szabályozza. A kivetési időszak letelte előtt fél évvel a pénzügyminiszter új kivetést rendelhet el, joga van azonban a kivetés érvényét további 10 évvel meghosszabbítani.

Aki a bevallásnak a meghatározott időben és módon pontosan eleget nem tesz, az egyévi illetékegyenérték kétszeres összegét tartozik bírság

gyanánt megfizetni. /128.§.3.p./

Az illetékegyenértékről a fizetésre kötelezett személy részére fizetési meghagyást kell kibocsátani. A fizetési meghagyásnak tartalmaznia kell mindazokat az adókat, amelyek az illetékegyenérték kiszabására irányadók voltak.

Az időközi változások esetén az illetékegyenérték helyesbitéséről a fizetésre kötelezettet végzéssel kell értesíteni. /129.§./

Az illetékegyenérték negyedévenként az évnegyed közepéig fizetendő.

Birtokon belül beadott fellebbezés esetén az előző időszakra jogerősen megállapított illetékegyenértéket kell fizetni mindaddig, míg a másodfoku határozat meg nem hozatott, ha ez kisebb, mint az újonnan kivetett illetékegyenérték. Ha azonban a

felebbezés jogcime az, hogy az illetékegyenérték egyáltalán nem jár, a fizetési kötelezettség a lejárt évnegyedekre eső összegre nézve a másodfoku határozat kézbesítésétől számított 30 nap alatt áll be. Ha az újonnan kivetett illetékegyenérték kisebb, mint az előző időszakra megállapított illetékérték, felebbezésnek csak birtokon kívül van helye.

Az évközi változások folytán előírt illetékegyenérték lejárt negyedévi részleteit az erről szóló végzés kézbesítésétől, birtokon belül való felebbezés esetén a másodfoku határozat kézbesítésétől számított 30 nap alatt kell befizetni.

Az illetékegyenértéket annak a hivatalnak a számlájára kell befizetni, amely hivatal azt kiszabta. /130.§./

Az a fél, aki illetékegyenérték tartozá-

sát a megszabott határidőben be nem fizeti, a határidő utolsó napjától a befizetés napjáig 12%-os késedelmi kamatot tartozik befizetni.

A kiszabott illetékegyenértékről szóló fizetési meghagyás, valamint az időközi változás esetén az illetékegyenértéket megállapító vagy az illetékegyenérték törlését megtagadó végzés ellen a fél a kézbesítéstől számított 30 nap alatt birtokon belül, további 60 napig birtokon kívül felebezéssel élhet az illetékes pénzügyigazgatóság - hoz. A határidők elmulasztása esetén igazolásnak van helye. A pénzügyigazgatóság határozatai ellen a közigazgatási bírósághoz van panasznak helye.

A jogorvoslatok kimerítése vagy elmulasztása a kiszabott illetékegyenérték a kivetési időszak végéig többé meg nem támadhatóságát je -

lenti./132.§./

Részletfizetést csak a haszonélvező személyében beállott változás esetén az előző haszonélvezőről hátralékban maradt összegre és csak ki kivételes esetben engedélyez a pénzügyi hatóság.

DEBRECENI EGYETEM KÖNYVTÁR
3467-118 gyarapodási naplószám